

Tweeting
with **GOD**

www.tweetingwithgod.com

MET GRATIS APP!
linkt boek en online inhoud

Twitteren met GOD

INTERACTIEF

Oerknal, bidden, Bijbel, seks, kruistochten, zonde, carrière...

Michel Remery

Twitteren met GOD

INTERACTIEF

Oerknal, bidden, Bijbel, seks,
kruistochten, zonde, carrière...

Download de #TwGOD app!

Ontdek de extra informatie bij iedere
pagina via de gratis #TwGOD app

- Download de #TwGOD app: www.tweetingwithgod.com.
- Maak met de app een 'foto' van de foto's aangegeven met het 'SCAN' logo:
- Bekijk video's, volg links en lees meer, rechtstreeks op je smartphone.

Over dit boek

Dit boek kan je helpen als je wilt groeien in je geloof en je relatie met Jezus. Het project *Tweeting with GOD* (#TwGOD) geeft je basiskennis over het geloof in God, op grond van wat de Bijbel en de Kerk daarover zeggen. Zie ook de website www.tweetingwithgod.com en de #TwGOD app. Het project kan als uitgangspunt dienen bij groeps gesprekken, voor geloofsverdieping na het Vormsel, de Alpha-cursus, waaromjesus-rk.nl, of een andere cursus. Ook kan het je helpen als je het geloof uit wilt leggen aan anderen. Sint Petrus roept de gelovigen tenslotte op: “*Wees altijd bereid om uitleg te geven aan ieder die rekenschap vraagt van de hoop die in u leeft*” (1 PETR 3,15).

De vragen in dit boek zijn echte vragen van jongeren. Gedurende enkele jaren kwamen in Leiden iedere twee weken jongeren bij elkaar in de kerk van de auteur om na te denken over hun geloof. Ze noemden zich de JP2 Groep, naar paus Johannes Paulus II (ZIE TWEET 2.50). Alle vragen konden gesteld worden en niets was onbespreekbaar. Verwacht daarom geen complete catechismus (ZIE TWEET 1.9). De antwoorden zijn ‘in gesprek met jongeren’ geformuleerd en zijn niet wetenschappelijk of volledig bedoeld. De vragen hebben geen logische samenhang, maar zijn globaal gegroepeerd rond onderwerpen om ze makkelijker vindbaar te maken.

Paus Franciscus noemde het project *Tweeting with GOD* heel belangrijk: terwijl hij zijn hand op een #TwGOD boek legde om het project te zegenen, bad hij enkele ogenblikken in stilte voor alle mensen die hierin zullen lezen, op zoek naar de waarheid in hun leven (ZIE AFBELDING). Zijn woorden zijn ook aan jou gericht: “Vandaag roept Jezus ieder van ons op om Hem in Zijn Kerk te volgen en om missionarissen te zijn. Vandaag roept God jou! Niet de massa, maar jou, en jou, en jou, ieder van jullie. Luister naar wat Hij in je hart tot je zegt (ZIE TWEET 2.3-2.4)” (PREEK 27 JULI 2013).

Dit boek behandelt vragen over de kern van het geloof, over God, de schepping, de Bijbel en de manier waarop God met ons omgaat. Ook gaat het in op de oorsprong en de geschiedenis van de Kerk en hoe de Kerk nu in de wereld aanwezig is. Verder gaat het over bidden en hoe moeilijk dat kan zijn, over de rol van het kerkgebouw, de liturgie en de sacramenten, en over het leven als christen en verschillende keuzes waarmee je als gelovige wordt geconfronteerd.

Meer lezen

Met name de blokken ‘meer lezen’ verwijzen naar teksten die extra uitleg of achtergrond geven bij een onderwerp. Meestal wordt verwezen naar paragraafnummers. Lees meer in:

- de Bijbel, zie Bijlage 1 voor een lijst van afkortingen (KBS: Willibrordvertaling 1995);
- de Catechismus van de Katholieke Kerk (CKK: Gooi & Sticht 2008);
- het Compendium van de Catechismus van de Katholieke Kerk (CCKK: Gooi&Sticht 2008),
- de Youcat (YOUCAT: Lannoo 2011);

Vind directe links naar deze en andere teksten en video’s: www.tweetingwithgod.com.

Inleiding

Dit boek gaat over jou! Er kunnen allerlei redenen zijn waarom je het hebt opgepakt. Misschien sprak de titel je aan. Misschien ben je op zoek naar antwoorden. Misschien kreeg je het boek cadeau. Misschien word je bevraagd over je geloof. Misschien pakte je het op uit verveling... Wat de reden ook is, als je begint te lezen, wil ik je uitnodigen om vier dingen te doen:

Durf te vragen!

Vragen staat vrij. Jouw vragen drukken je gedachten en twijfels uit. Ze vertellen je meer over wie je bent, wat je verlangt en wat je moet doen. Antwoorden helpen je verder op je weg door het leven. In dit boek kom je vast veel van jouw vragen tegen (en hopelijk ook antwoorden).

Durf te luisteren!

Luisteren is soms best moeilijk, vooral als je onbewust al denkt te weten wat het antwoord zal zijn. Echt luisteren kan soms heel confronterend zijn. Zo leer je meer over wie je zelf bent, wat je denkt, en wat je gelooft. De Tweets in dit boek willen je daarbij helpen.

Durf te denken!

Denken kan iedereen. Maar écht nadenken doen we niet zo vaak. Denk je wel eens na over wie je bent, waar je vandaan komt en waar je heen gaat? Of ben je vooral bezig met het dagelijkse leven? Ik wil je uitdagen zelf na te denken over de antwoorden in dit boek.

Durf te geloven!

Geloven in Jezus is helemaal niet zo bizar of onlogisch als mensen soms denken. Integendeel: veel vragen kunnen alleen maar beantwoord worden door ons geloof in Jezus. Geloven doen we niet alleen met ons hoofd: we doen het ook en vooral met ons hart.

Mijn eigen roeping

Als we over roeping praten, vragen jongeren me vaak naar mijn eigen roeping om priester te worden. Na mijn studie in Delft had ik veel plezier in mijn baan als bouwkundige, had een leuke vriendin, een goed salaris, prima carrièremogelijkheden en een mooie auto. Alles ging goed en ik dacht er niet over om priester te worden. Maar op een gegeven moment begon er iets te knagen. Ik werd onrustig. Ik begreep er niets van! Ik had toch alles wat ik zou kunnen verlangen? Aan een priester vroeg ik om mijn geestelijk begeleider te zijn (ZIE TWEET 3.4&4.6).

Eerst leerde ik te bidden. Toen leerde ik God te vertrouwen. Dat was niet gemakkelijk! En om eerlijk te zijn, is het dat nog steeds niet. Maar ik merkte wel dat ik me steeds minder druk maakte over wat ik zelf wilde: alles wat God van me zou vragen, was goed. Uiteindelijk kwam er een dag dat ik tijdens het bidden het antwoord wist: om echt gelukkig te worden met God, moest ik priester worden. Het besluit om dat te doen is nog steeds het beste besluit van mijn leven! Zo heeft God ook een plan met jou. En het mooie is dat je zeker gelukkig zult worden als je met dat plan meewerkt. Daarom daag ik je uit om op God te vertrouwen en te zoeken naar je roeping (ZIE TWEET 4.6).

Ik durf te geloven. Jij ook?

Op God vertrouwen is niet altijd gemakkelijk. Toen ik in Delft bouwkunde studeerde kwam ik wel eens in de kerk. Maar ik zag er alleen oude mensen. Het leek me duidelijk dat de Kerk niet lang meer zou bestaan. Dit beeld veranderde toen ik tijdens de Wereldjongerendag (WJD) in Manilla jonge katholieken uit de hele wereld leerde kennen. Niet alleen waren ze net zo oud als ik, maar ze waren ook vol enthousiasme voor Jezus en zijn Kerk.

Het is een hele zoektocht geweest om Jezus te leren kennen. En nog steeds weet ik lang niet alles over Hem en blijf ik vragen stellen. Maar diep in mijn hart weet ik zeker dat ik op Jezus en op de Kerk kan vertrouwen. Dat is geloven. In mijn leven heb ik ontdekt dat Jezus mijn vriend wil zijn, een vriend die om me geeft en me alleen het goede toewenst. Daarom ben ik gelukkig, ook als het even moeilijk gaat in het leven, en ook als ik verdriet of pijn heb. Want ik sta er niet alleen voor!

Ik hoop van harte dat dit boek je zal helpen om te ontdekken dat dit ook voor jou zo is. Jezus wil ook jouw vriend zijn. Hij wil maar één ding: dat jij gelukkig wordt in je leven. Daarom wil Hij je helpen Hem beter te leren kennen, met Hem te praten en te leren bidden. Hij wil je helpen inzien hoe logisch het is om te geloven. Hij wil antwoord geven op al je vragen.

Michel Remery pr

Inhoudsopgave

Deel 1 - Tweets over God: begin en einde

Woord vooraf door Mgr. A. Dupuy 15

Schepping of toeval? 16

- 1.1 De Oerknal spreekt het geloof in God toch tegen?
- 1.2 Even serieus: is dat Adam-en-Eva-gedoe echt gebeurd?
- 1.3 Evolutie of schepping?
- 1.4 Wat zijn die ‘zondeval’ en ‘erfzonde’ eigenlijk?
- 1.5 Spreken geloof en wetenschap elkaar tegen?
- 1.6 Kan ik God herkennen in de natuur of de wereld?
- 1.7 Waarom zou ik in God geloven?
- 1.8 Kan er maar één waarheid zijn?
- 1.9 Mag ik vragen stellen over het geloof? Is het logisch om te geloven?

Bijbel: waar of niet waar? 34

- 1.10 Waarom is de Bijbel zo belangrijk?
- 1.11 Spreekt God alleen tot ons door de Bijbel of ook op andere manieren?
- 1.12 Heeft God zelf de Bijbel geschreven?
- 1.13 In welke taal is de Bijbel geschreven?
- 1.14 Wat is het verschil tussen de Bijbel en de Koran?
- 1.15 Wat is de opbouw van het Oude Testament?
- 1.16 Wat is het verschil tussen het katholieke Oude Testament en de joodse Tenach?
- 1.17 Hoe en wanneer is het Nieuwe Testament ontstaan?
- 1.18 Wat is de opbouw van het Nieuwe Testament?

De Bijbel lezen 52

- 1.19 Moet ik alle voorschriften uit de Bijbel volgen?
- 1.20 Hoe weet je nu wat letterlijk waar is in de Bijbel en wat niet?
- 1.21 Zijn die ongeloofwaardige Bijbelverhalen niet gewoon sprookjes?

Belangrijke gebeurtenissen in het Oude Testament 58

- 1.22 Waarom gebeurde de zondvloed in de tijd van Noach?
- 1.23 Waarom is Abraham zo belangrijk?
- 1.24 Waarom trok het volk Israël 40 jaar door de woestijn?
- 1.25 Wat is de moraal van het verhaal van het boek Job?

Wat doet Jezus voor ons? 66

- 1.26 Waarom is Jezus voor ons gestorven?
- 1.27 Wat is dat ‘verbond’? En wat is het ‘heilsplan’ van God?
- 1.28 Waarom moest Jezus zo’n gruwelijke dood sterven?
- 1.29 Was Jezus niet gewoon een goed mens en wijze goeroe?
- 1.30 Had Jezus broers en zussen?

Wat doet de Heilige Geest voor ons? 76

- 1.31 Wie is de Heilige Geest?
- 1.32 Wat doet de Heilige Geest? Heb ik Hem nodig?
- 1.33 God is één en drie tegelijk. Onzinnig?

Kwaad en lijden 82

- 1.34 Maakte God het kwade? Wat heeft dit te maken met mijn zonde?
- 1.35 Waarom zijn er rampen en kwaad als God almachtig is?
- 1.36 Is het de Wil van God dat mensen doodgaan?
- 1.37 Kan lijden een manier zijn om dichterbij God te komen?

Maria en engelen 90

- 1.38 Waarom heeft Maria zo’n belangrijke rol?
- 1.39 Waarom mariadevotie als Maria geen God is?
- 1.40 Is Maria altijd maagd en zonder zonden gebleven?
- 1.41 Zijn er echt engelen in de hemel?
- 1.42 Was er niet iets met gevallen engelen?

Hemel, hel of vagevuur? 100

- 1.43 Wat gebeurt er als je doodgaat?
- 1.44 Worden we meteen na onze dood geoordeeld?
- 1.45 Hemel! Wat houdt dat ‘eeuwige leven’ in?
- 1.46 Hoe ziet de hel er uit?
- 1.47 Moet ik bang zijn voor het vagevuur?
- 1.48 Zie ik mijn huisdier in de hemel?
- 1.49 Wanneer komt het einde der tijden?
- 1.50 Hoe belangrijk is de verrijzenis?

Deel 2 - Tweets over de Kerk: oorsprong en toekomst

Woord vooraf door Mgr. G. de Korte 117

De Kerk anno nu 118

- 2.1 Wat is de Kerk? Wie vormen de Kerk?
- 2.2 Hoe wordt de Kerk bestuurd?
- 2.3 Wie 'zit' er op die 'Heilige Stoel', de stoel van Sint Petrus?
- 2.4 Hoe wordt iemand paus?
- 2.5 Wat is die Romeinse curie?
- 2.6 Is het Vaticaan een echte staat?
- 2.7 Is het wel christelijk dat de Kerk zo rijk is?
- 2.8 Wat is een 'nuntius'?
- 2.9 Wat voor paters, broeders en zusters zijn er?
- 2.10 Wat betekenen al die kleuren? Wie is wie?

De oorsprong van de Kerk 138

- 2.11 Wat is de oorsprong van de Kerk? Hoe is het begonnen?
- 2.12 'Eén Kerk' – waarom dan die scheiding van de christenen?
- 2.13 Hoe weet ik zeker dat de Kerk de waarheid vertelt?
- 2.14 Kan ik geen goede christen zijn zonder de Kerk?

Jezus, de Apostelen en de paus 146

- 2.15 Wie zijn de Apostelen? Wie zijn hun opvolgers?
- 2.16 Was Jezus tegen vrouwen?
- 2.17 Is de paus een opvolger van Sint Petrus?

Romeinen, concilies en Kerkvaders 152

- 2.18 Hoe ging het verder na Pinksteren?
- 2.19 Hoe werden de christenen in het begin vervolgd?
- 2.20 Wat veranderde er met Keizer Constantijn?
- 2.21 Hoe was de vroege Kerk georganiseerd?
- 2.22 Wat is een 'concilie'?
- 2.23 Welke grote concilies waren er?
- 2.24 Wat zijn 'Kerkvaders'?
- 2.25 Hoe is het kloosterleven ontstaan?

Mohammedanen, barbaren en orthodoxen

168

- 2.26 Wat is de oorsprong van de islam?
- 2.27 Hoe is Noord-Europa katholiek geworden?
- 2.28 Hoe was de relatie tussen koning en paus in de middeleeuwen?
- 2.29 Wat was de ‘geestelijke opleving’ in de middeleeuwen?
- 2.30 Hoe ontstonden de orthodoxe Kerken?
- 2.31 Waarom waren er die gewelddadige kruistochten?
- 2.32 Wat was de Spaanse inquisitie?

Op weg naar de reformatie

182

- 2.33 Wat gebeurde aan het begin van de renaissance?
- 2.34 Waarom was de Kerk zo wreed tegen de Amerikaanse indianen?
- 2.35 Hoe zat dat toen de Kerk aflaten als ‘tickets naar de hemel’ verkocht?
- 2.36 Met welke ideeën begon de reformatie?
- 2.37 Wat is het verschil tussen protestanten en katholieken?
- 2.38 Wat waren de gevolgen van de reformatie?
- 2.39 Wat is de ‘Anglicaanse kerk’?

Het antwoord van de Kerk

196

- 2.40 Wat was de contrareformatie?
- 2.41 Wat was het concilie van Trente?
- 2.42 Welke rol speelde de Kerk in de ‘verlichting’?
- 2.43 Wat waren de gevolgen van de Franse Revolutie?
- 2.44 Wat was het Eerste Vaticaans Concilie?
- 2.45 Hoe reageerde de Kerk op de ontwikkelingen van de 19e eeuw?

De Kerk in de twintigste eeuw

208

- 2.46 Hoe ging de Kerk de twintigste eeuw binnen?
- 2.47 Waarom deed de Kerk niets tegen de nazi's?
- 2.48 Wat was het Tweede Vaticaans Concilie?
- 2.49 Wat gebeurde er na het Tweede Vaticaans Concilie?
- 2.50 Wat is er zo belangrijk aan paus Johannes Paulus II?

Deel 3 - Tweets over jou en God: bidden en sacramenten

Woord vooraf door Mgr. J.H.J. van den Hende 219

Persoonlijk gebed 220

- 3.1 Waarom zou ik bidden en hoe doe ik dat?
- 3.2 Is bidden praten tegen God?
- 3.3 Wat is de beste manier van bidden?
- 3.4 Helpt bidden om het juiste besluit te nemen?
- 3.5 Waarom is bidden soms zo moeilijk of saai?
- 3.6 Waarom krijg ik geen antwoord als ik bid?
- 3.7 Hoe kan ik tijd maken voor gebed? Waar is God in het dagelijkse leven?

Vormen van gebed 234

- 3.8 Hoe bid ik met een Bijbeltekst?
- 3.9 Bidden tot Vader, Zoon of Geest? Tot Maria en de heiligen?
- 3.10 Waarom herhalen we steeds hetzelfde gebed?
- 3.11 Wat is het Onze Vader voor gebed?
- 3.12 Hoe bid je de rozenkrans?
- 3.13 Wat is het getijdengebed?
- 3.14 Hoe maak ik de tijd vol bij aanbidding?

Gebruiken en devoties 248

- 3.15 Hoe 'maak' je wijwater? Wat doet een zegen?
- 3.16 Wat zijn relieken?
- 3.17 Waarom pelgrimstochten en processies? Wat is een retraite?
- 3.18 Zijn er echt exorcisten die duivels uitdrijven?
- 3.19 Moslims eten geen varkensvlees. Hoe is dat voor katholieken?

In het kerkgebouw 258

- 3.20 Waarom is een kerk het huis van God?
- 3.21 Wat zijn de belangrijkste 'plekken' in een kerk?
- 3.22 Wat is een doopvont? Waarom al die beelden in de kerk?
- 3.23 Hoe is de vorm van het kerkgebouw ontstaan?

Liturgie

266

- 3.24 Wat is liturgie?
- 3.25 Wat betekenen die houdingen, gebaren en kleuren?
- 3.26 Heeft de Kerk een eigen tijdsindeling van het jaar?
- 3.27 Wat voor feesten zijn er door het jaar?

Grote kerkelijke feesten

274

- 3.28 Is Kerstmis het grootste feest van het jaar?
- 3.29 Waarom vasten we veertig dagen?
- 3.30 Wat is dat 'paastriduüm' dat met Witte Donderdag begint?
- 3.31 Moet ik op Goede Vrijdag echt naar de kerk?
- 3.32 Wat gebeurt er allemaal in de Paaswake?
- 3.33 Hoe belangrijk is Pasen? Wat is 'urbi et orbi'?
- 3.34 Wanneer vieren we Hemelvaart en Pinksteren?

Sacramenten

288

- 3.35 Wat zijn sacramenten?
- 3.36 Wat is het effect van het doopsel?
- 3.37 Komt de Heilige Geest bij het vormsel voor de tweede keer?
- 3.38 Waarom biechten bij een priester en niet alleen bij God?
- 3.39 Hoe kan ik goed biechten?
- 3.40 Is de ziekenzalving het laatste oliesel?
- 3.41 Waarom kunnen vrouwen en gehuwde mannen geen priester worden?
- 3.42 Wat is het 'gemeenschappelijk priesterschap' van alle gelovigen?
- 3.43 Wat is er zo christelijk aan het huwelijk?

Eucharistie

306

- 3.44 Waarom is de Eucharistieviering zo saai?
- 3.45 Hoe is de Eucharistieviering opgebouwd?
- 3.46 Waarom zoveel nadruk op zonde in plaats van op hoop?
- 3.47 Wie kiest de lezingen? Mag ik slapen tijdens de preek?
- 3.48 Is Jezus echt aanwezig in de Eucharistie? Wat is de consecratie?
- 3.49 Kan iedereen de communie ontvangen?
- 3.50 Waarom worden we weggestuurd aan het einde van de Mis?

Deel 4 - Tweets over christelijk leven: geloof en ethiek

Woord vooraf door Kardinaal W. Eijk 321

Roeping 322

- 4.1 Waarom zijn we eigenlijk op aarde?
- 4.2 Wat moet ik doen in mijn leven?
- 4.3 Wat vraagt God van mij?
- 4.4 Hoe kan ik Jezus volgen en wat is mijn roeping?
- 4.5 Wat zijn voorbeelden van echte roepingen?
- 4.6 Hoe kan ik de Wil van God kennen?

Leven als christen 334

- 4.7 Leeft een christen anders dan anderen?
- 4.8 Wat is de verhouding tussen geloof en daden?
- 4.9 Hoe belangrijk zijn die ‘Tien Geboden’ nu nog?
- 4.10 Waarom zijn christenen zo schijnheilig en overtreden ze Gods wet?
- 4.11 Waarom is er een ‘kerkelijk wetboek’?

Roeping tot heiligheid 344

- 4.12 Wat is genade?
- 4.13 Wat is zonde eigenlijk?
- 4.14 Jezus vergeeft, maar hoe kan ik mezelf en anderen vergeven?
- 4.15 Wat is een heilige?
- 4.16 Tot welke heilige kan ik bidden? Het zijn er zoveel!
- 4.17 Hoe wordt iemand heilig?
- 4.18 Hoe zit het met wonderen, occulte zaken en magie?

Seksualiteit 358

- 4.19 Waarom is er zoveel aandacht voor huwelijk en gezin?
- 4.20 Is ‘geen seks voor het huwelijk’ ouderwets?
- 4.21 Waarom het celibaat, als het huwelijk zo goed bij mensen past?
- 4.22 Is het slecht dat ik moeite heb met kuisheid?
- 4.23 De Kerk wil het leven beschermen en is toch tegen de verspreiding van condooms in Afrika?
- 4.24 Waarom is de Kerk tegen het ‘homohuwelijk’?
- 4.25 Hoe werkt natuurlijke geboorteregeling?

Het menselijk leven

372

- 4.26 Wanneer begint het menselijk leven?
- 4.27 Wat is er mis met prenataal onderzoek?
- 4.28 Is abortus verkeerd?
- 4.29 Hoe wordt een abortus uitgevoerd?
- 4.30 Maar wat nu als iemand verkracht is, geen kind wil of ziek is?
- 4.31 Moet ik tevreden zijn met mijn lichaam zoals het is?

Kunstmatige bevruchting, embryo's en klonen

384

- 4.32 Wat als ouders geen kinderen kunnen krijgen?
- 4.33 Hoe zit het met kunstmatige inseminatie (KI) en draagmoeders?
- 4.34 Waar zit de fout bij reageerbuisbevruchting (IVF)?
- 4.35 Wat gebeurt er bij klonen?
- 4.36 Wat denk je van stamcellen en genetisch gemodificeerde gewassen?

Einde van het leven

394

- 4.37 Wanneer is iemand dood?
- 4.38 Is euthanasie altijd verkeerd?
- 4.39 Moet je iemand tot elke prijs in leven houden?
- 4.40 Hoe zit het met orgaandonaties, bloedtransfusies en zware medicijnen?
- 4.41 Ga je naar de hel als je zelfdoding pleegt?
- 4.42 Moet je als christen tegen de doodstraf zijn?

Maatschappij en samenleving

406

- 4.43 Mag je jezelf met geweld verdedigen?
- 4.44 Mag je als christen het leger in of oorlog voeren?
- 4.45 Is de 'sociale leer van de Kerk' goed zijn voor de armen?
- 4.46 Zijn gokken, alcohol, drugs of grote rijkdom zondig?
- 4.47 Hoe ga je goed om met social media?
- 4.48 Wat kun je zeggen over politiek, economie en milieu?
- 4.49 Wat is die 'Nieuwe Evangelisatie'?
- 4.50 Hoe kan ik helpen het Evangelie te verkondigen?

Bijlage 1: De boeken van de Bijbel

422

Bijlage 2: Kerkelijke titulatuur

424

Bijlage 3: De pausen van de Kerk

425

Bijlage 4: Bidden met een Bijbeltekst

428

Bijlage 5: Biddend terugkijken over de dag

430

Index

432

Deel 1

**# Tweets over God:
begin en einde**

Woord vooraf

Een priester die in zijn parochie vaak met jongeren optrok, hield op een avond een overweging. Hij sprak over de steeds groter wordende dorst naar God bij mensen en wees op het diep menselijke verlangen naar het Absolute. “Als deze dorst niet gelest wordt”, zei hij, “leidt dit vaak tot woede, ontmoediging of vluchten”. Na zijn voordracht gaf hij het woord aan zijn toehoorders. Vragen en kritiek lieten niet lang op zich wachten. De één zei verwijtend dat het geloof te veel wordt opgedrongen en te zware verplichtingen met zich meebrengt, die het onleefbaar maken. Een ander viel uit tegen de Kerk, die bepaalde mensen zou uitsluiten. “Waarom laat een God van liefde toe dat er zoveel wordt geleden in de wereld?” Zo ging het verder.

Eenmaal thuisgekomen vroeg de priester zich af: tegen welke God zetten deze jongeren zich af? Waarom keren ze God de rug toe, die heeft laten zien dat Hij een bron is van vreugde en leven, en die een liefdevol hart heeft? Het is toch te gek om van dorst om te komen, terwijl je zo vlak bij een waterput bent?

Het eerste deel van dit boek, waarbij ik het voorrecht heb een woord vooraf te mogen schrijven, wil de lezer in de gelegenheid stellen om God te leren kennen of opnieuw te leren kennen zoals Hij werkelijk is. De God van de Bijbel is een Vader aan wie wij alles kunnen zeggen, en die ons op ieder moment beter begrijpt dan wie ook. Een Vader die er altijd is en op ons wacht. God is zo nabij, zo zeer met ons leven verweven, dat wij Hem vaak niet zien. Wij zoeken Hem ergens hoog boven ons, terwijl Hij bezig is om ons de voeten te wassen.

De God die we door Jezus in het Evangelie leren kennen is een God die bedelt. Het is de God die aan een Samaritaanse vrouw om drinken vroeg, die zichzelf bij Zacheüs aan tafel uitnodigde, die de rijke jongere vroeg om Hem te volgen. En op de Olijfberg smeekte Hij om de aanwezigheid en vriendschap van zijn Apostelen.

Als je deze bladzijden leest of, beter nog, overweegt, dan is de kans groot dat je je geroepen voelt tot een avontuur dat op geen ander lijkt. Op de drempel wacht je een beslissende keuze: God klopt aan op de deur van je hart, en nodigt je van harte uit om die deur voor Hem te openen. Hij zal nooit de hoop opgeven.

✠ André Dupuy
Apostolisch Nuntius in Nederland

1.1 De Oerknal spreekt het geloof in God toch tegen?

Al heel lang proberen wetenschappers meer te weten te komen over het ontstaan van de aarde. Middenin Europa heeft het natuurkundig instituut CERN bijvoorbeeld een installatie gebouwd die de Oerknal (*Big Bang*) probeert na te bootsen. Dat is heel interessant en hoogtechnisch werk.

Sommige mensen denken dat de Kerk daartegen is en alleen het scheppingsverhaal (ZIE TWEET 1.2) accepteert als verklaring voor het ontstaan van het heelal (creationisme). Maar dat is zeker niet waar en de Kerk is ook niet tegen de wetenschap. Integendeel!

Katholieke wijsheid

Door de eeuwen heen heeft de Kerk juist veel grote wetenschappers voortgebracht (ZIE KADER). Het was bijvoorbeeld een katholieke priester, Georges Lemaître (†1966), die de theorie van de Oerknal naar voren bracht. Alleen al de hoge kerkelijke onderscheidingen die hij ontving laten zien dat deze theorie het geloof niet tegenspreekt. Er was in het begin zelfs veel

tegenstand van buiten de Kerk tegen de ideeën van pater Lemaître. Hij werd gesteund door paus Pius XII (†1958). Hoewel het geen direct wetenschappelijk bewijs is van de schepping door God, is de theorie van de Oerknal in overeenstemming met de schepping uit het niets (dit wordt ook wel *ex nihilo* genoemd), die begon met licht (GEN 1,3). We kunnen zonder probleem God zien als de aansteker van dat scheppende vuurwerk, zo'n 14 miljard jaar geleden!

Het ontstaan

Net als de theorie van de Oerknal, is de eerste theorie van de genetica ook ontwikkeld door een priester, Gregor Mendel (ZIE TWEET 1.3). Deze theorieën gaan er van uit dat het heelal en het leven zich geleidelijk hebben ontwikkeld. Dit beeld komt overeen met een katholieke visie op het ontstaan van de wereld: God heeft zijn schepsels de waardigheid gegeven om bij te dragen aan deze ontwikkeling (ZIE TWEET 1.3). Het Latijnse woord voor ontvouwen, *evolvere*, dat Sint Augustinus in de vroege vijfde eeuw

Wie zijn de bekendste katholieke geleerden?

Onder de grote wetenschappers die onze geschiedenis kent, waren veel katholieken. Zo schreef de franciscaan Roger Bacon (†1292) in opdracht van de paus een boek over filosofie en natuurwetenschap. Kardinaal Nicolaas van Cusa (†1464) werkte met lenzen en wist mensen met bijziendheid te helpen. Het zijn vooral katholieken die de wereld als eersten in kaart brachten: denk aan Marco Polo (†1324), Bartholomeus Dias (†1500) en Christoffel Columbus (†1506).

De briljante werken van Leonardo da Vinci (†1519) zijn bij veel mensen bekend. Maar vergeet ook Nicolaas Copernicus (†1543) niet, die met de theorie kwam dat de zon het middelpunt van het universum is.

Pater Matteo Ricci SJ (†1610) werkte aan het eerste Chinese woordenboek. Pater Angelo Secchi SJ (†1878) classificeerde als eerste sterren volgens hun spectrum (spectros). Jean-Baptiste Lamarck (†1884) kwam met de eerste evolutietheorie en Gregor Mendel (†1884) is de vader van de genetica (ZIE TWEET 1.3). Deze geleerden waren allemaal katholiek, net als bijvoorbeeld Alessandro Volta (†1827) en André-Marie Ampère (†1836), die grote ontdekkingen deden op het gebied van elektriciteit.

gebruikte om de ontwikkeling van het heelal te beschrijven, is de oorsprong van het moderne woord ‘evolutie’. Toch kunnen wetenschappelijke theorieën alleen beschrijven hoe sommige fysieke dingen kunnen worden veranderd in andere fysieke dingen. Deze dingen kunnen zichzelf niet veroorzaken of scheppen; er blijft een eerste oorzaak nodig (ZIE TWEET 1.9). Deze eerste oorzaak noemen we God. Daarnaast zien katholieke denkers, samen met anderen, een grote ordening en schoonheid in de manier waarop het heelal is samengesteld. Hoewel dit geen formeel bewijs is, leidt deze ordening tot het geloof dat het heelal het werk is van een creatief, goddelijk verstand.

Schepping uit het niets

Het scheppingsverhaal vertelt hoe God met grote aandacht de wereld heeft geschapen. Hij maakte alles ‘uit het niets’, het grote heelal met alle zonnestelsels, maar ook het kleinste molecuul in je lichaam. Als je je daarvan bewust wordt, dan komt God heel dichtbij. En God is overal. Zelfs in het duistere heelal waar een ruimtereiziger tussen de planeten zweeft, is God aanwezig (Ps 139,8-12).

De wetenschap kan niet aantonen dat God NIET achter de Oerknal zit. Integendeel: het is een mooie theorie over hoe God de wereld schiep!

Meer lezen?

Schepping 'uit het niet': CKK 296-297; CCKK 54; YOUCAT 43.

1.35 Waarom zijn er rampen en kwaad als God almachtig is?

Is God almachtig? In andere woorden: Kan God alles? Een groot filosoof vroeg eens of God een steen kon maken die zo zwaar is dat Hij die niet kan optillen. Als je deze strikvraag serieus neemt, dan moet je concluderen dat God niet almachtig is. Maar is God wel te vangen in de strik van mensenwoorden? Je kunt je bijvoorbeeld afvragen waarom God het kwaad uit de wereld niet wegneemt. Bij het zoeken naar een antwoord is het goed om onderscheid te maken tussen kwaad dat door mensen wordt veroorzaakt (moreel kwaad) en andere zaken die wij als kwaad ervaren, zoals natuurrampen (fysiek kwaad).

Rampen als straf van God?

Er zijn mensen die natuurrampen zoals aardbevingen, tsunami's en orkanen zien als een straf van God. Dat is absoluut onwaar. Het klopt dat God het weer kan beïnvloeden (DEUT 11,17; JAC 5,17). En in het Oude Testament was een natuurramp soms een straf voor de zonde van mensen; denk maar aan de zondvloed met Noach (ZIE TWEET 1.22). Maar dat was allemaal

deel van de geschiedenis van het volk Israel dat werd voorbereid op de geboorte van Jezus (ZIE TWEET 1.24). Jezus' komst is het ultieme bewijs van Gods liefde voor de mensen. Het lijden en verdriet dat door rampen wordt veroorzaakt, past niet bij die liefde. We moeten zulke rampen daarom zeker niet zien als een straf van God. Hij lijdt mee met de mensen die getroffen worden door zo'n ramp. En Hij zet andere mensen ertoe aan om de slachtoffers te helpen. Zo kan er uit iets kwaads toch iets goeds voortkomen. Daarbij heeft God onze hulp nodig. Maar waarom staat God toe dat zulke natuurrampen gebeuren? Uiteindelijk hebben we daar geen antwoord op. Het heeft te maken met de oorsprong van het kwade, dat voor ons een mysterie blijft.

Beperkt menselijke vrijheid God?

Waarom stopt God kwaadwillende mensen niet, zou je kunnen denken. Maar mensen zijn geen marionetten die door God 'bestuurd' worden. God doet ons suggesties, maar het is aan ons om daar iets mee te doen. We kunnen

God is almachtig en barmhartig

Juist in onze zwakheid kan God zijn almacht en zijn barmhartigheid tonen. Denk aan wat God tegen Abraham zei, toen deze niet kon geloven dat hij op zijn oude dag nog vader zou worden: *“Is er voor de Heer dan iets te moeilijk?”* (GEN 18,14; ZIE TWEET 1.23). En later zei de engel Gabriël tegen Maria, die net te horen had gekregen dat ze de Zoon van God zou baren: *“voor God is niets onmogelijk”* (LUC 1,37; ZIE TWEET 1.39).

Abraham en Maria geloofden. Daarom kon God zijn almacht bewijzen door hen. Het geheim zit in onze overgave aan God. Als het ons lukt om onszelf aan God toe te vertrouwen, dan kan Hij grote dingen doen! Dan kunnen rampen en kwaad ons nooit volledig klein krijgen en al onze hoop afnemen. God is almachtig omdat Hij steeds opnieuw vergeeft, steeds opnieuw uitzicht biedt en steeds opnieuw mensen ertoe aanzet om iets goeds te doen, zelfs in de meest uitzichtloze situaties. Het kwade in de wereld blijft een groot mysterie, maar in ieder geval weegt het niet op tegen de oneindige liefde van God voor ons.

in vrijheid kiezen om God te volgen en we kunnen ervoor kiezen om dat niet te doen. Als we afwijzend kiezen, dan zal God niet ingrijpen; anders zouden we niet echt vrij zijn. Dit zou je onmacht kunnen noemen. Maar God is geen dictator die ons met geweld zijn Wil oplegt. Onze keuzevrijheid is de consequentie van zijn oneindige liefde. Omdat Hij van de mensen houdt, doet het Hem veel verdriet om het leed te zien dat wordt veroorzaakt door de keuze voor het kwaad.

Goed of kwaad?

Mensen kunnen kiezen voor het goede, maar ze kiezen zo vaak voor het kwade. Oorlogen, geweld, terrorisme, onderdrukking, maar ook discriminatie en diefstal zijn het gevolg van de keuze van mensen. Ten koste van anderen willen ze iets verkrijgen voor zichzelf of hun

groep. En dat wordt veroorzaakt door egoïsme, net zoals Adam en Eva alleen aan zichzelf dachten en niet aan God, toen ze *“als God wilden worden”* (GEN 3,5; ZIE TWEET 1.4). Er is maar één oplossing om het kwade te bestrijden: altijd kiezen voor het goede, voor de liefde die God aan ons wil geven. Jezus heeft dat laten zien toen Hij bereid was om zijn eigen leven op te offeren (ZIE TWEET 1.26) om ons voor altijd te laten leven bij God. Dat blijft onze toekomst, hoe groot het kwaad dat we tegenkomen ook is.

De wereld is niet volmaakt en mensen zeker niet. God lijdt mee met de slachtoffers van rampen en kwaad. Hij wil hen helpen en kracht geven.

Meer lezen

Kwaad in de wereld: CCK 309-314, 324; CCKK 57-58; YOUCAT 51.

SCAN

2.14 Kan ik geen goede christen zijn zonder de Kerk?

We kunnen het niet allemaal alleen af: we hebben Gods hulp nodig om goed te leven. En die hulp geeft Hij door de Kerk. Je zou kunnen zeggen dat de Katholieke Kerk een soort ‘snelweg naar de hemel’ is, waarop je door de aanwijzingen en sacramenten die gegeven worden, gemakkelijker je weg door het leven vindt. Zo zijn gelovigen op weg naar een goed einde in God. Dat gaat echter niet automatisch: we moeten zelf blijven oppassen dat we op de juiste manier leven. Bedenk dat op de snelweg soms ernstige ongelukken kunnen gebeuren! Maar het alternatief in deze vergelijking is nog veel gewaagder: wie niet katholiek is, is aangewezen op kronkelige binnenweggetjes, waar je gemakkelijk kunt verdwalen en de kans loopt te laat of nooit op je bestemming aan te komen...

Niet zonder de Kerk

Jezus en de Kerk kunnen niet los van elkaar gezien worden. Hij wilde juist dat “*door de Kerk de rijk geschakeerde wijsheid van God bekend zou worden*” (EF 3,10). Wie de Kerk ver-

volgt, vervolgt Jezus zelf (HAND 9,4-5; 22,7-8; 26,14-15). Mensen die niet naar de Kerk luisteren, noemde Jezus heidenen, dat zijn mensen die niet in God geloven (MAT 18,17). Sint Cyprianus zei in de derde eeuw dat God je Vader niet kan zijn als de Kerk je moeder niet is (DE CAT. ECCL. UNITATE 6). Hij zei zelfs dat niemand gered kan worden zonder enige verbinding met de Kerk! En Sint Paulus zei dat zonder Jezus niemand gered kan worden (HAND 4,12). Wie de Kerk afwijst, wijst ook Jezus af en kan dus niet gered worden (LUC 10,16). Dat betekent niet dat mensen die buiten hun schuld niet katholiek zijn automatisch verloren zijn en geen toekomst met God hebben (ZIE KADER). Maar het laat wel zien hoe belangrijk de Kerk is! Dat is eigenlijk ook heel logisch, als je je realiseert dat Jezus de Kerk instelde, juist om alle mensen tot Hem te brengen (ZIE TWEET 2.1).

Een nauwe band

De band tussen Jezus en de Kerk is zo krachtig dat Sint Paulus een vergelijking maakte met de liefde tussen man en vrouw (EF 5,25). Als

Kunnen niet-katholieken in de hemel komen?

Jezus stelde de Kerk in om ons te helpen goed te leven en naar de hemel te gaan. Door de Kerk krijgen we zijn kracht in de sacramenten (ZIE TWEET 3.35), de juiste uitleg van zijn Woord (ZIE TWEET 1.20) en hulp bij moeilijke keuzes (ZIE TWEET 4.6). De katholieke gemeenschap kan helpen als het even moeilijker gaat. Jezus wilde iedereen deze onmisbare hulp van de Kerk geven. Het is dus onze taak om te proberen iedereen te overtuigen van het belang katholiek te zijn of te worden, vooral omdat we weten hoe goed dat voor ons is (ZIE TWEET 4.50). God “*wil dat alle mensen gered worden en de waarheid leren kennen*” (1 TIM 2,4). Daar mogen we aan meewerken. Toch hoeven we geen oordeel te hebben over mensen die buiten hun schuld Jezus of de Kerk (nog) niet kennen. Iedere mens moeten we met eerbied en respect benaderen, in de eerste plaats omdat hij geschapen is naar het beeld van God (GEN 1,26). De toekomst van degenen die Jezus niet kennen, ligt in de handen van God. Niet iedereen in de hemel was lid van de Kerk zoals we die kunnen zien: de Kerk is groter dan dat. Protestanten hebben bijvoorbeeld een groot respect voor de Bijbel als het Woord van God. Diezelfde Bijbel is hen in handen gegeven door de Traditie van de Katholieke Kerk. De Kerk hebben we allen nodig!

Meer lezen

Heiligheid van de Kerk: CKK 829; CCKK 165; YOUCAT 132. *Kerk als sacrament van het heil*: CKK 774-776, 780; CCKK 152, YOUCAT 123. *‘Buiten de Kerk geen heil’*: CKK 846-848; CCKK 171; YOUCAT 136. *De Kerk en andere godsdiensten*: CKK 836-845; CCKK 168-170; YOUCAT 134-136.

wij nauw verbonden willen zijn met Jezus, dan moeten we ook met de Kerk verbonden zijn. Sterker nog: ons wordt gevraagd de Kerk lief te hebben, net zoals Jezus dat doet! Jezus wil dat we met Hem en met elkaar verbonden zijn, zoals takken aan een stam vastzitten: zonder de stam kunnen ze niet leven (JOH 15,5). Paus Benedictus XVI zei dat de Kerk “een gemeenschap van leven met Jezus Christus en met elkaar is, gebaseerd op het doopsel” (22 SEPT. 2011).

Volg de Kerk

Als je echt van iemand houdt, dan ben je bereid om je vrijheid op te geven en helemaal voor die persoon te leven. Dat geldt ook als je werkelijk van Jezus houdt. Er is een christelijke paradox: door onszelf te verliezen vinden we onszelf. Als we doen wat de Kerk leert, kunnen we – zelfs al is dat af en toe heel moeilijk – onze dienst aan Jezus beleven door gehoorzaam te zijn aan de Kerk. Jezus belooft tenslotte dat iedereen die besluit omwille van Hem zijn eigen verlangens, familie of leven achter te laten, het eeuwige leven zal krijgen (MAT 19,29). Zo zei Sint Paulus: “*Ik verheug mij dat ik voor u mag lijden... ten bate van zijn Lichaam, dat is de Kerk*” (KOL 1,24).

Jezus stelde de Kerk in als een betrouwbare weg naar God, met alles wat je nodig hebt. Zonder de Kerk ben je niet zeker dat je aankomt.

3.1 Waarom zou ik bidden en hoe doe ik dat?

Als God het heden en de toekomst kent (ZIE TWEET 1.1&2.11), waarom zou ik dan bidden? God weet toch wel wat ik nodig heb. Waarom moet ik het dan aan Hem voorleggen? In elk geval omdat het je veel kan brengen. God wil je beste vriend zijn (JOH 15,15). Je kunt alles met Hem bespreken en alles aan Hem voorleggen. Ook al ben je je daar niet altijd van bewust, Hij is altijd bij je, dag en nacht! Daarom is het een goede gewoonte om 's morgens en 's avonds te bidden. Zo kun je echt je dag samen met God beleven. Door te bidden leer je naar Hem te luisteren. Door te bidden ben je niet alleen. Door te bidden krijg je kracht om te doen wat je moet doen. Kortom, bidden is heel belangrijk voor je! Jezus vroeg zijn leerlingen vaak om te bidden (LUK 22,46) en nodigt ook ons daartoe uit. Toen de Apostelen Hem vroegen hoe ze moesten bidden, leerde Hij hun het Onze Vader (MAT 6,9-13; ZIE TWEET 3.11). Hij gaf zelf het voorbeeld en stond regelmatig vroeg op om in alle rust en stilte bij God te kunnen zijn in gebed (MAR 1,35). Ook de eerste christenen namen steeds opnieuw tijd voor gebed, zowel

alleen als samen (HAND 1,14). Bidden is een manier om God te dienen en om altijd bij Hem te zijn (LUK 2,36-37).

Leren kennen wat God wil geven

Het is met bidden net zoals toen Jezus vermoeid bij een waterbron ging zitten en aan een vrouw vroeg om Hem te drinken te geven. Toen de vrouw protesteerde, zei Jezus: *“Als u wist wat God wil geven, als u wist wie het is die tegen u zegt: geef mij te drinken, dan had u Hem erom gevraagd en Hij had u levend water gegeven”* (JOH 4,10). God vraagt aan ons om te bidden. Maar als we zouden weten wat God ons wil geven, dan zouden we uit onszelf gaan bidden en Hem erom vragen in ons gebed. Want Hij wil ons zijn liefde en het eeuwige leven geven (ZIE TWEET 1.45).

Het bijzondere van bidden is dat het steeds van twee kanten werkt: als wij naar God toe gaan om tijd met Hem door te brengen, dan brengt Hij tijd met ons door. Als wij onszelf aan Hem aanbieden, dan biedt Hij ons zichzelf aan! Dat

Hoe vind ik een Bijbelverwijzing?

De Bijbel is verdeeld in:

- Boeken
- Hoofdstukken
- Verzen

Als we willen verwijzen naar de eerste drie verzen van het Nieuwe Testament dan noemen we eerst het boek (Matteüs), dan het hoofdstuk (1) en dan de verzen (1 tot en met 3): Matteüs 1,1-3. Om ruimte te besparen worden de boeknamen vaak afgekort (Mat 1,1-3). Zie bijlage 1 voor een volledige lijst van afkortingen.

wordt bijzonder duidelijk in de sacramenten, waar God heel concreet dichtbij komt (ZIE TWEET 3.35).

Ook jij kunt bidden

Bidden is niet moeilijk, maar je moet er wel even de tijd voor nemen (ZIE TWEET 3.3). Wanneer je bidt, is niets anders belangrijk dan je relatie met God. Door te bidden investeer je in die relatie. Het betekent dat je een antwoord wilt geven op de liefde van God voor jou. Hij wil je helpen om te bidden. Daarom zei Jezus tegen de vrouw bij de waterbron: *“Wie drinkt van het water dat Ik hem zal geven, krijgt in eeuwigheid geen dorst meer; integendeel: het water dat Ik hem zal geven, zal in hem opbor-*

relen als een bron van eeuwig leven” (JOH 4,14). God helpt ons bijzonder door de hulp van de Heilige Geest. Als we Hem in onszelf toelaten, dan bidt de Heilige Geest in ons, en borrelt ons gebed als het ware vanzelf op uit ons hart (ROM 8,26). Vaak kan iemand die verliefd is bijna zonder nadenken tegen zijn geliefde spreken. Zo mag jij ook vanuit je hart in alle eerlijkheid met God praten, met of zonder woorden. Dat is bidden.

Quality time met God

Dat je tijd neemt voor God is veel belangrijker dan de manier waarop je bidt. Je gebed kan heel eenvoudig zijn. Zolang het maar eerlijk gemeend is, werk je aan je relatie met God. En daarin hebben we veel te leren. Praten tegen God gaat nog wel, maar hoe moet je luisteren? (ZIE TWEET 3.2). Hoe voorkom je dat je steeds wordt afgeleid? (ZIE TWEET 3.5). Bid je alleen of met anderen? (ZIE TWEET 3.3). Al die zaken komen in dit boek aan de orde. Voor nu is het belangrijk om te weten dat je investeert in je band met God als je bidt. Breng dus regelmatig quality time met Hem door in je gebed. Hij wacht op je, elke dag opnieuw!

God vraagt ons te bidden. Hij wacht op jou! Je relatie met God kan je echte blijvende vreugde brengen. Je kunt Hem alles vragen en zeggen.

Meer lezen?

Over gebed: CCK 2558-2565; CCKK 534; YOUCAT 469.

Index

- aanbidding 3.14
- aartsbisdom 2.2
- aartsbisschop 2.2
- aartsengel 1.41
- abortus, ethiek 4.28
- abortus, methodes 4.29
- Abraham 1.23
- absolutie 3.38, 3.39
- actieve euthanasie 4.39
- Adam & Eva **1.2**, 1.4
- adventskrans 3.28
- adventstijd 3.26, 3.28
- aflaat 2.35
- alcohol 4.46
- aliens 1.3
- Allah 2.26
- Allerheiligen 3.27
- Allerheiligst Sacrament 3.14
- Allerzielen 3.27
- altaar 3.21
- ambo 3.21
- Angelus 3.10
- ‘Anglicaanse kerk’ 2.39
- antisemitisme 2.32, **2.47**
- Antonius van Padua, H. 4.16
- Apokalyps 1.18
- Apostelen 2.11, **2.15**
- apostolisch 2.12
- apostolische religieuzen 2.9
- apostolische successie 2.15
- Apostolische Vaders 2.24
- askruisje 3.15, **3.29**
- Aswoensdag 3.29
- Augustinus 2.24
- automutilatie 4.31
- ‘Ave Maria’, *zie* ‘Weesgegroet’
- Avignon 2.33
- barmhartigheid 4.7
- basilieken 3.23
- bedevaart *zie* pelgrimstocht
- beelden 3.22
- beeldenstorm 2.38
- Beëlzebul, *zie* duivel
- beker 3.48
- Beloken Pasen 3.33
- beroepsgeheim 3.39, 4.47
- berouw 1.46
- berouw 3.38, 3.39
- beschermengel 1.41
- bidden, antwoord krijgen 3.6
- biddend Bijbellezen, *zie* Bijbel, goed lezen
- bidden, het hoe en waarom 3.1
- bidden, manieren 3.3
- bidden, met een Bijbeltekst 3.8
- bidden, moeilijk of saai 3.5
- bidden, praten en luisteren 3.2
- bidden, tijd maken 3.7
- bidden, tot wie? 3.9
- bidden, Wil van God herkennen 4.6
- biechten 3.38, 3.39
- biechtgeheim 3.38, 4.47
- Bijbel, Brieven 1.18
- Bijbel, eenheid 1.10
- Bijbel en Heilige Geest 1.12
- Bijbel en Kerk 1.20
- Bijbel, Evangelie 1.18
- Bijbel, feit of fictie 1.21
- Bijbel, goed lezen 1.20
- Bijbel, Handelingen van de Apostelen 1.18
- Bijbel, lijst met bijbelboeken *bijlage 1*
- Bijbel, Nieuwe Testament, *zie* Nieuwe Testament
- Bijbel, opbouw 1.12
- Bijbel, Oude Testament, *zie* Oude Testament
- Bijbel, taal 1.13
- Bijbel, voorschriften 1.19
- Bijbel, waarheid 1.20
- bijzondere oordeel 1.44

bisschop 2.2, **2.8**
 bisschop 3.41
 bisschoppenconferentie 2.2
 blasiuszeggen 3.15
 blijde geheimen 3.12
 bloedtransfusie 4.40
 boete en verzoening *zie* sacrament van boete en
 verzoening
 Bonifatius, Sint 2.27
 bouwstijlen 3.23
 brevier 3.13
 Brieven, *zie* Bijbel
 broeder 3.42, **4.4**, 4.21
 broeders 2.9
 Byzantium 2.20
 Calvijn **2.36**, 2.37
 calvinisme 2.37
 carnaval 3.29
 catechismus 1.9
 celebreren 3.21
 celibaat 4.21
 Chrismamis 3.30
 Christus, *zie* Jezus
 Columbus 2.34
 coma 4.37
 communie 3.49
 communiebanken 3.23
 communisme 2.45, 2.50
 completen *zie* getijdengebed
 concelebreren 3.21
 concilie 2.2, **2.22**, 2.23
 concilie van Trente 2.41
 conclaaf 2.4
 condooms 4.23
 congregaties 2.5
 consecratie 3.48
 consistorie 2.2
 Constantijn 2.20
 Constantinopel 2.20, 2.30
 contemplatieve religieuzen 2.9
 contrareformatie 2.40
 creationisme 1.1
 credo **1.31**, 2.23
 curie 2.5
 daden 2.36
 daden 4.8
 Darwin 1.3
 demonen 3.18
 Descartes 2.42
 deugden 4.10
 deuterocanoniek, *zie* Oude Testament
 diaconaat 3.41
 diaken 3.41, 4.4
 dieren, anders dan mensen 1.3, **1.48**
 dierendag 3.27
 dierproeven 4.48
 dinosauriërs 1.3
 diocesaan bisschop 2.2
 diplomatie 2.3
 dood 4.37
 dood en sterven 1.36
 doodstraf 4.42
 doodzonde 1.46
 doodzonde 4.13
 doopnamen 4.16
 doopsel 3.36
 ‘doopsel van begeerte’ 3.36
 doopvont 3.22
 draagmoeders 4.33
 Drie-eenheid 1.33
 Driekoningen *zie* Epifanie
 droeve geheimen 3.12
 drugs 4.46
 duivel 1.42
 echografie 4.27
 echtscheiding 4.19
 economie 4.48
 eenheid van christenen 2.12
 ‘Eer aan de Vader’ 3.9
 Eerste Vaticaans Concilie 2.44

eeuwig leven 1.45
 Efese 2.18
 egoïsme 4.9
 einde der tijden 1.49
 embryo **4.26**, 4.34
 ‘Engel des Heren’ *zie* ‘Angelus’
 engelen 1.41
 Epifanie 3.28
 Erasmus 2.35
 erfzonde 1.4
 Eucharistie 3.48
 Eucharistieviering 3.44, 3.45
 euthanasie 4.38
 evangeliarium 3.21
 Evangelie 3.47
 Evangelie, *zie* Bijbel
 evangelisatie 4.49
 Evangelische raden **2.9**, 2.25
 evolutie 1.3
 exorcisme 3.18
 feesten 3.26
 Franse Revolutie 2.43
 frater 2.9, 2.29
 gaudete 3.28
 gebed 3.1, 4.6
 gebed, vormen 3.3
 geboden 1.19
 gedachtenissen 3.26
 geheimen van de rozenkrans 3.12
 geheimen van het licht 3.12
 geloften, *zie* Evangelische raden
 geloofsbelijdenis, *zie* credo
 geloven 1.7, 1.9
 gelovigen 2.1
 geluk 4.1, 4.2
 geluk, streven naar 1.7
 gemeenschap van de heiligen 1.50
 genade 1.46
 genade 4.12
 genetische manipulatie 4.36
 genezing, sacramenten van 3.35
 Geschriften 1.15
 getijdengebed 3.13
 gevallen engelen 1.42
 gewaden 2.10
 geweten 4.1
 gezin 4.19
 globalisering 4.48
 gloria 3.27
 glorievolle geheimen 3.12
 gnosticisme 2.22
 God, almachtig 1.35
 goddelijke deugden 4.10
 God en mens 1.29
 God kennen 1.6
 Gods Woord 1.10
 goed en kwaad 4.1
 Goede Vrijdag 3.31
 Goede Week 3.30
 gokken 4.46
Habemus Papam 2.4
 habijt 2.10
hadith 1.14, **2.26**
 Handelingen van de Apostelen, *zie* Bijbel
 heil 1.27
 Heiland 1.26
 Heilige Geest, algemeen **1.31**, **1.32**, 2.18
 Heilige Geest en Bijbel, *zie* Bijbel
 Heilige Geest en Kerk 1.11, **2.13**
 Heilige Geest, gaven 1.32
 Heilige Geest, vruchten 1.32
 heilige, leven als 4.15
 Heilige Mis *zie* Eucharistieviering
 heiligen, bekende 4.16
 Heilige Stoel **2.3**, 2.8
 heiligverklaring 4.17
 heilsgeschiedenis **1.27**, 2.11
 ‘heksenjacht’ 2.32
 hel 1.46
 helle 1.45

hemel **1.45**, 2.14
 Hemelvaart 3.34
 hemelvaart van Jezus 1.49
 holocaust 2.47
 homilie *zie* preek
 ‘homohuwelijk’ 4.24
 homoseksualiteit 4.24
 hoofdzonden, zeven 4.13
 hoogfeesten 3.26
 hoop 3.46
 hostie 3.48
 huis van God *zie* kerk
 hulpbisschop 2.2
 huwelijk en gezin 4.19
 huwelijk en seksualiteit 4.20
 huwelijk, gemengd 3.43
 huwelijk, roeping **4.4**, 4.21
 huwelijk, sacrament 3.43
 Ignatius van Loyola, H. 4.5
 indianen 2.34
 industriële revolutie 2.45
 initiatie, sacramenten van 3.35
 inquisitie 2.32
 inspiratie 1.32
 instinct 1.48
 in-vitrofertilisatie (IVF) 4.34
 Isaak 1.23
 islam 1.14, **2.26**, 2.31
 Israël 1.24
 Jakob 1.23
 Jezus, algemeen 1.26, 1.27, 1.29
 Jezus, broers en zussen 1.30
 Jezus, lijden en sterven 1.28
 Jezus’ naam 1.26, 1.40
 jihad 2.26, **2.31**
 Job 1.25
 joden 2.18, **2.47**
 Johannes Paulus II, paus, *zie* paus Johannes Paulus II
 Jozef 1.30, 1.38
 kapitalisme 4.48
 kardinaal 2.10
 kardinale deugden 4.10
 kathedraal 2.2
 katholiek **2.12**, 2.14, 2.27, 2.37
 kerk 3.20
 Kerkelijke titulatuur *bijlage 2*
 kerkelijk jaar 3.26
 kerkgebouw 2.11
 Kerk, noodzaak 2.14
 Kerk, oorsprong 2.11
 kerkprovincie **2.2**, 2.21
 Kerk, rijkdom 2.7
 Kerk, taken 2.1, 2.2
 Kerkvaders 2.24
 kerkvergadering, *zie* concilie
 Kerk, waarheid 2.13
 Kerstmis 3.28
 kerstoctaaf 3.28
 kerststal 3.28
 ketterij 2.22, 2.32
 klonen 4.35
 kloosterleven 2.25
 kluizenaar 2.25
 knielen 3.25
 kolonisatie 2.34
 koorgebed *zie* getijdengebed
 Koran **1.14**, 2.26
 kruisteken 3.15
 kruistochten 2.31
 kruisverering 3.31
 kruisverheffing 3.47
 kruisweg 3.22
 kruiswegstatie 3.22
 kuisheid 4.22
 kunstmatige inseminatie 4.33
 kwaad 1.4, **1.34**, **1.35**
 Laatste Avondmaal **3.30**, 3.48
 Laatste Oordeel 1.44
 Lam van God 1.26
 lauden *zie* getijdengebed

lectio divina zie bidden, met een Bijbeltekst
 lectionarium 3.21
 leger 4.44
 leiderschap, christelijk 3.42
 lezenaar *zie* ambo
 lezingen 3.47
 liberalisme 2.43
 lichaamshoudingen 3.25
 Lidwina van Schiedam, H. 4.16
 liefde van God 1.35
 lijden 1.25, 1.37
 limbo 1.45
 liturgie 3.24
 liturgische kleuren 3.25
 liturgisch jaar *zie* kerkelijk jaar
 Lof 3.14
 Lucifer, *zie* duivel
 luisteren naar God 4.6
 lutheranisme 2.37
 Luther, Maarten 2.36
 magie 4.18
 ‘Magnificat’ 3.13
 man en vrouw, geschapen als 1.2
 Maria, altijd maagd 1.40
 Mariadevotie 1.39
 Maria, kinderen, *zie* Jezus
 Maria Lichtmis 3.27
 Maria, moeder van alle christenen 1.38
 Maria, Onbevlekt Ontvangen **1.39**, 1.40
 Maria, smarten 1.38
 martelaren 2.19
 Marxisme 2.45
 masturbatie 4.22
 metropoliet 2.21
 metten *zie* getijdengebed
 middeleeuwen, geestelijke opleving 2.29
 middeleeuwen, macht 2.28
 milieu 4.48
 milieu, verantwoordelijk voor 1.2
 militair zijn 4.44
 ministeries 2.5
 Mis, Heilige *zie* Eucharistieviering
 missaal 3.28
 Moderne Devotie 2.29
 modernisme 2.46
 Mohammed 1.14, **2.26**
 mondgebeden 3.10
 monialen, *zie* zusters
 monniken 2.9
 monstrans 3.14
 moord 4.43
 morfine 4.40
 morning-afterpil 4.29
 moslim 1.14, **2.26**, 2.31
 Mozes 1.24
 naastenliefde 4.7, **4.8**, 4.45
 Napoleon Bonaparte 2.43
 Natural Family Planning (NFP) 4.25
 natuurlijke geboorteregeling 4.25
 Nero 2.19
 Nicaea 2.23
 nieuwe bewegingen 2.1
 ‘Nieuwe Evangelisatie’ 4.49
 Nieuwe Testament (NT) 1.10, 1.17, **1.18**
 Noach 1.22
 nonnen, *zie* zusters
 noodverweer 4.43
 noon *zie* getijdengebed
 noeven 3.34
 Nunc dimittis 3.13
 nuntius 2.8
 occulte zaken 4.18
 oecumene 2.12
 oecumenisch concilie **2.22**, 2.23
 oerknal 1.1
 offers 1.19
 onderscheiding 3.4
 onfeilbaarheid van Kerk en paus 2.44
 onthoudingsdagen 3.19
 ontucht 4.22

onvruchtbaarheid 4.32
 ‘Onze Vader’ 3.11
 oorlog 4.44
 openbaring 1.6, 1.11
 Openbaring van Johannes, *zie* Apokalyps
ora et labora 2.9, 2.29
 ordes 2.9
 orgaandonatie 4.40
 Orthodoxe Kerken 2.30
 ouderschap, verantwoord 4.32
 Oude Testament, deuterocanoniek 1.15, **1.16**
 Oude Testament (OT), algemeen 1.10, **1.15**, 1.16
 Oude Testament, verhalen 1.22, 1.23, 1.24, 1.25
 overgave aan God 1.35
 Overlevering 1.11
 paaskaars 3.32
 paasoctaaf 3.33
 paastriduüm 3.30
 Paaswake 3.32
 palliatieve zorg 4.39
 Palmzondag 3.17, **3.29**
 parabel 1.21
 paranormale verschijnselen 4.18
 Pasen 3.33
 passieve euthanasie 4.39
 Passiezondag *zie* Palmzondag
 pateen 3.48
 pater **2.8**, 2.9
 patriarchaat **2.20**, 2.21
 patroonheilige 4.16
 Paulus, Sint 1.11
 paus, algemeen 2.3, **2.4**, **2.17**
 Pauselijke Raden 2.5
 paus Johannes Paulus II 2.50
 paus, lijst met pausen *bijlage 3*
 peetouders 3.36, 3.37
 pelgrimage *zie* pelgrimstocht
 pelgrimstocht 3.17
 penitentie 3.38
 Pentateuch 1.15
 Petrus en Paulus, Sint 2.18
 Petrus, Sint 2.17
 pil, de 4.23
 Pinksteren 2.18
 Pinksteren 3.34
 plastische chirurgie 4.31
 politiek 4.48
 pornografie 4.22
 predestinatie 1.44, **2.22**, 2.36
 preek 3.47
 preekstoel 3.21
 pefatie 3.45
 prenataal onderzoek 4.27
 Priem *zie* getijdengebied
 priester 2.2, 2.8
 priester 3.41, **4.4**, 4.21
 priesterkoor 3.21
 priesterschap 3.42
 processie 3.14, **3.17**
 proefdieren 4.48
 Profeten 1.15
 prostitutie 4.22
 protestanten 2.37
 ‘Protestantse kerk in Nederland’ (PKN) 2.37
 rampen 1.35
 rationalisme 2.42
 reageerbuisbevruchting 4.34
 recht, kerkelijk/canoniek 4.11
 reformatie 2.36, 2.38
 regel 2.9, **2.25**
 reïncarnatie 1.48
 relieken 3.16
 religieus leven 4.4
 religieuzen 2.9
 relikwie *zie* relieken
 renaissance 2.33
 retraite 3.17
 rijkdom 4.46
 rijkdom van de Kerk, *zie* Kerk
 roeping **4.3**, 4.4, 4.21

roeping, sacramenten van 3.35
 roeping van Ignatius 4.5
 roeping van Maria 4.5
 roeping van Mozes 4.5
 roeping van Petrus en de Apostelen 4.5
 Rome 2.17
 Romeinse curie 2.5
 Romeinse rijk 2.18, 2.19, 2.20, 2.21, 2.30
 Rooms-Katholiek 2.17
 rozenhoedje 3.12
 rozenkrans 3.12
 sacramentaliën 3.15
 sacramenten 3.35
 Sacramentsdag 3.17, **3.27**
 sacrament van boete en verzoening 1.44
 sacrament van boete en verzoening 3.38
 samenwonen 4.20
 satan, *zie* duivel
 schandalen 2.13
 schepping, mens 1.2
 schepping, wereld **1.1**, 1.2
 schisma 2.30, 2.33
 Schrift, *zie* Bijbel
 schuilkerken 2.38
 seksualiteit 4.20, 4.22
 ‘seks voor het huwelijk’ 4.20
 Septuagint 1.13, **1.16**
 sext *zie* getijdengebed
sharia 2.26
 slotzusters, *zie* zusters
 smarten van Maria, *zie* Maria
 sociale leer van de Kerk 4.45
 socialisme 2.45
 social media 4.47
sola Scriptura 2.36
 Spinoza 2.42
 staatssecretaris 2.5
 stamcellen 4.36
 sterilisatie 4.31
 sterven 1.36, 1.43
 Stille Zaterdag 3.31
 subsidiariteit 4.45
survival of the fittest 1.3
 synagoge 1.16
 synode 2.21
 tabernakel 3.21
 tegenpauz 2.33
 Tempeliers 2.31
 Tenach 1.15, **1.16**
 terts *zie* getijdengebed
 Thomas van Aquino **1.8**, 2.45
 Tien geboden 1.19
 Tien Geboden 4.9
 tijd door het jaar 3.27
 toeval 1.6
 transseksualiteit 4.31
 transsubstantiatie 3.48
 tribunalen 2.5
 Tweede Vaticaans Concilie 2.23, **2.48**, 2.49
 Tweede Wereldoorlog 2.47
 uitstelling van het Allerheiligste 3.14
urbi et orbi 3.33
 vagevuur 1.47
 vasten 3.19, 3.29
 Vaticaanstad 2.3, **2.6**, 2.7
 veertigdagentijd 3.29
 verantwoordelijkheid 1.2
 verbond met God 1.27
 verdeeldheid van christenen 2.12
 vergeving **4.14**, 4.42
 verkondiging 4.50
 verkrachting 4.30
 ‘verlichting’ 2.42
 verrijzenis 1.50
 verstand 1.9
 vervolgingen 2.19, 2.46
 vespers *zie* getijdengebed
 vicaris-generaal 2.2
 vijand, liefde voor 1.19
 vijf geboden van de Kerk 4.10

vlees eten 3.19
vlokkentest 4.27
voorbehoedmiddelen 4.23
voorbesteding 1.44
voorgeborchte 1.45
voorschriften, *zie* Bijbel
voorspraak 3.9
vormsel 3.37
vragen stellen 1.9
vrijheid 1.4, **1.34**, 1.35
vrijheid 4.2
vrouwen, gelijkwaardigheid 2.16
vruchtwaterpunctie 4.27
Vulgaat 1.13
waarheid **1.8**, 2.13
wederkomst van Christus **1.49**, 1.50
'Weesgegroet' ('*Ave Maria*') 1.39
wegzending 3.50
Wereldjongerendag (WJD) 2.50
werken van barmhartigheid 4.7
wetboek, kerkelijk 4.11
wetenschap en geloof 1.1, **1.5**
wijn 3.48
wijwater 3.15
Willibrord 2.27
Wil van God 4.3, **4.6**
Witte Donderdag 3.30
witte rook 2.4
wonderen 4.17, **4.18**
woord- en communieviering 3.45
Woord van God 1.12
zaligsprekingen 4.14
zegen 3.15
zelfbevrediging 4.22
zelfdoding 4.41
zelfverdediging 4.42, **4.43**
ziekenzalving 3.40
ziel **1.3**, 1.50
zoeaven 2.44
zondagsplicht 3.26, **4.10**
zonde 1.4, 1.34
zonde 3.46, 4.13
zondeval 1.4
zuster 4.4
zusters 2.9
Zwitserse Garde 2.6

Op jouw vragen over God en geloof is een antwoord te vinden! Kan dit in een Tweet? Dat is precies wat de Nederlandse priester Michel Remery doet. Hij twittert antwoorden op tweehonderd brandende vragen van jongeren en geeft ook uitgebreide uitleg op basis van het geloof. Zo kom je meer te weten over jezelf en over God!

Download de gratis app, die met een innovatieve techniek de tekst in het boek direct linkt met extra info op de website! De vragen gaan over God, de Bijbel, Jezus, de Kerk, en ook over je geloofsleven, gebed, ethiek en lifestyle. Het boek is bestemd voor iedereen.

- voor mensen die benieuwd zijn naar wat de Kerk hun vandaag te zeggen heeft
- voor nieuwe katholieken en doopleerlingen
- voor ieder die zijn geloofskennis wil aanvullen of opfrissen
- voor wie met anderen over het geloof in gesprek wil gaan

www.tweetingwithgod.com

Dr. ir. Michel Remery (Voorburg, 1973) is priester van het bisdom Rotterdam. Hij studeerde bouwkunde in Delft, werkte voor de Koninklijke Luchtmacht en als expat voor ingenieursbureau Tebodin in de Baltische Staten. Na zijn theologiestudie in Rome promoveerde hij aan de Pontificia Università Gregoriana op een proefschrift over de relatie tussen liturgie en architectuur. Hij was jarenlang kapelaan in enkele parochies in Leiden, waar hij vooral met jongeren en studenten werkte. Met hen maakte hij pelgrimstochten naar Suriname, Rome, het Heilig Land, Polen, Turkije en vele malen naar de Wereldjongerendag. Hij was enkele jaren lid van een adviescommissie voor nieuwe media en jongeren van het Vaticaanse bureau voor Internetzaken. Op dit moment is Michel Remery Vice-Secretaris Generaal van de Raad van Europese Bisschoppenconferenties (CCEE). Hij is onder andere secretaris van de CCEE commissie voor sociale communicatie.

Adveniat
GELOOFSEDUCTIE

www.jp2.nl
www.adveniat.nl
ISBN 978 94 9209 303 5

